

Gebied Kralingen Crooswijk

Bezoekadres: Oostzeedijk 276
3063 CA ROTTERDAM

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Internet:
<http://www.rotterdam.nl/kralingencrooswijk>

Van: Gebiedscommissie Kralingen - Crooswijk

Telefoon: 010 - 267 2199

E-mail: gebiedscommissiesdv@rotterdam.nl

Ons kenmerk: BSD-GbKC-3777633

Bijlage(n): -

Datum: 19 februari 2021

Retouradres: Postbus 70012 3000 KP Rotterdam

College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 70012
3000 KP ROTTERDAM

Geacht College,

Namens de gebiedscommissie Kralingen-Crooswijk bieden wij u hierbij het Gebiedsverslag 2020 aan, vastgesteld in de gebiedscommissievergadering van 18 februari 2021.

Met vriendelijke groet,
Namens de gebiedscommissie Kralingen-Crooswijk,

L.A. van Overdam,
Technisch voorzitter

S.M.G. Hak,
Wijkmanager

Bijlage: Gebiedsverslag 2020 Kralingen-Crooswijk

Gebiedsverslag Kralingen-Crooswijk

2020

Inhoud gebiedsverslag

Voorwoord door de gebiedscommissie.

1. De communicatie met en de participatie van de bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers in het gebied bij de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van het gemeentelijk beleid in de gebieden

1.a.het toepassen van interactieve beleidsvorming bij het opstellen van gebiedsplannen

2. Het beschikbaar stellen van middelen voor bewonersinitiatieven en participatie

3. Het (on) gevraagd (gekwaliceerd) advies geven aan het gemeentebestuur

4. De voortgang van de doelen uit de wijkagenda

Bijlage – overzicht bewonersinitiatieven

Voorwoord door de gebiedscommissie

Namens de gebiedscommissie Kralingen-Crooswijk doe ik u hierbij het gebiedsverslag 2020 toekomen.

Het jaar 2020 is een bewogen jaar met een grote invloed op het welzijn en welbehagen van mensen. Het Coronavirus en de noodzakelijke maatregelen om dit virus in bedwang te houden trekken een grote wissel op onze maatschappij, economie en gezondheidszorg. Ook het gebied Kralingen-Crooswijk heeft zijn portie gehad en in de zomer van 2020 stonden we zelfs bovenaan het lijstje met meeste besmettingen.

Het virus treft ons dan ook allemaal en heeft een grote invloed op onze mentale en fysieke gezondheid. Eenzaamheid onder ouderen maar ook het gemis aan sociale contacten onder studenten speelt een grote rol in ons gebied. Kwetsbare groepen in de wijk dreigen verder af te glijden. De lokale economie wordt zwaar getroffen door het ontbreken van de levendige studenten economie en de effecten van de landelijke maatregelen om de pandemie in te dammen. De onzekerheid over wat ons nog te wachten staat, het gebrek aan concreet perspectief, zowel voor de bewoners als ondernemers van ons gebied, werpt een zwarte schaduw over 2020 en wat ons het komend jaar te wachten staat.

Daarnaast heeft het virus ook een grote invloed gehad op het functioneren van de gebiedscommissie, de uitvoering van bewonersinitiatieven en het stimuleren en faciliteren van bewonersparticipatie. Er waren aanpassingen nodig aan wetgeving om digitaal te kunnen vergaderen en inspraak te kunnen faciliteren.

Inspraak procedures en participatieprocessen dienden anders georganiseerd en vormgegeven te worden en hebben op een aantal dossiers geleid tot vertragingen in de uitvoering of het proces. Aan de andere kant is de digitale vaardigheid in mogelijk overleg- en vergadervormen in een stroomversnelling terechtgekomen. Echter er leeft een brede consensus dat de mogelijkheid om elkaar fysiek te zien en te overleggen (tussen bewoners en gebiedscommissie- maar ook onderling) nodig wordt gemist.

Het budget voor bewonersinitiatieven in 2020 is door de coronamaatregelen voor een groot gedeelte niet uitgegeven. Een aantal initiatieven is op verzoek van de indieners doorgeschoven naar 2021, een ander gedeelte is teruggestort en wordt toegevoegd aan het budget voor bewonersinitiatieven en participatie voor 2021.

Bewoners verenigen zich rondom gemeenschappelijke thema's en willen een actieve bijdrage leveren aan de verbetering van de leefomgeving of sociale cohesie. In Kralingen en de Esch zijn bewoners erg actief rondom participatie rondom de 4^e oeververbinding, de visie op het gebied "Kralingen aan de Maas", de vernieuwbouwplannen bij Excelsior, de plannen rondom Brainpark en de EUR en het Noordelijk Niertje. Maar ook rondom het gebruik van het Kralingse Bos en Plas en zoneringszones zijn bewoners en gebiedscommissie actief. Ook rondom de Gerdesiaweg hebben bewoners zich verenigd rondom de plannen voor renovatie of sloop/nieuwbouw van hun huurwoningen.

In Crooswijk zijn bewonerswerkgroepen ingesteld naar aanleiding van de bijeenkomst "Wonen in Crooswijk" in februari 2020. Deze groepen gelden ook voor Nieuw-Crooswijk en Rubroek en moet de kruisbestuiving tussen de wijken bevorderen. In november en december zijn vervolgesprekken georganiseerd digitaal, die in januari en februari via wijkwandelingen en locatiegesprekken een vervolg zouden krijgen. Door de Coronamaatregelen hebben deze echter niet plaats gevonden en zullen deze later hun beslag krijgen.

De bewonersparticipatie in de wijk blijft echter groeien en bewonersorganisaties en partijen weten elkaar ook steeds beter te vinden. In sommige gebieden vraagt dat iets meer ondersteuning en maatwerk dan in andere gebieden. Aan de gebiedscommissie de taak om deze groepen op een goede manier te ondersteunen, te stimuleren en te faciliteren. Dit doen we door in Crooswijk in te zetten op een professionalisering en continuïteit in de communicatie en de doorontwikkeling van het participatiecentrum en het stimuleren en faciliteren van bewonersinitiatieven. Dit is een van onze primaire taken en daarin worden wij dan ook graag door de gemeente ondersteund.

Participatie vraagt echter ook om duidelijk verwachtingsmanagement en goede communicatie. De hoeveelheid ontwikkelingen in het gebied Kralingen-Crooswijk vragen om een integrale afstemming tussen deze projecten en een visie op het gebied.

Leefbaarheid, de kwaliteit van de leefomgeving en adequate voorzieningen staan bij bewoners centraal. Ook vraagt de gebiedscommissie aandacht voor de goede bereikbaarheid en ontsluiting van wijken, nieuw te ontwikkelen wijken en recreatiegebieden als het Kralingse Bos met het openbaar vervoer.

De coronaperiode heeft het belang en de aantrekkingskracht van het Kralingse Bos als stedelijke voorziening en natuur- en recreatiegebied steeds duidelijker gemaakt. De gebiedsontwikkeling rondom Nieuw-Kralingen en de vestiging van het politiebureau aan het Veilingterrein doen de vraag oprijzen of deze belangrijke stedelijke voorzieningen op een goede manier voor niet mobiele doelgroepen bereikbaar zijn. Wij missen een integrale visie van het gemeentebestuur op dit vraagstuk en roepen op om hier meer aandacht voor te vragen bij de vervoerspartners en metropoolregio.

Het gebied kent vele kwaliteiten en het behoud daarvan en het zorgvuldig omgaan met groen, milieu en luchtkwaliteit is voor onze bewoners van het grootste belang.

Daarnaast zijn wij als gebiedscommissie zeer geïnteresseerd in de verdere uitwerking van de participatie rondom de gebiedsvisie en omgevingsvisie, de verkenning naar het aardgasvrij maken van Kralingen, de uitkomsten van de participatie rondom de oeververbinding en de verkenning naar het bouwen tussen de A16 en het Kralingse Bos en de ontwikkelingen rondom Excelsior en de EUR. Wij pleiten ervoor om op een integrale manier naar deze gebiedsontwikkelingen te kijken en aan de voorkant met stakeholders en belangenorganisaties in gesprek te gaan om zo te waarborgen dat er op een goede manier met de diverse belangen en waarden van het gebied en de stad wordt omgegaan. Vanuit belangenorganisaties wordt de wens uitgesproken om meer ondersteuning op het gebied van kennisuitwisseling, het gebruik van deskundigen en het delen van leerervaringen bij deze complexe opgaven.

Naast de al eerdergenoemde ontwikkelingen blijft de gebiedscommissie aandacht vragen voor de uitvoering van de maatregelen uit het plan voor oud-Crooswijk en pleit zij voor het doorzetten van deze maatregelen na 2021. Wij zijn blij dat in de stuurgroep Crooswijk Werkt akkoord is gegeven voor een lange termijn uitwerking tot 2030. Verder zijn we benieuwd naar de marktverkenning en herontwikkeling van de sporthal en faciliteiten op het Schuttersveld en zijn wij blij met het feit dat na vele jaren daadwerkelijk gestart gaat worden met de nieuwbouw van twee supermarkten en nieuwe woningen bij de Tamboerstraat. Tot slot, graag blijven wij onze nadrukkelijke aandacht vragen voor de huisartsenproblematiek in Crooswijk en de vestiging van een gezondheidscentrum op het Schuttersveld, doen wat in hun vermogen ligt om in deze situatie tot een (tijdelijke) oplossing te komen.

De komende 1 ½ jaar blijven wij ons als gebiedscommissie inzetten voor de belangen van de bewoners uit ons gebied. Wij zijn en blijven de ogen en oren van de wijk en met elkaar gaan we de gevolgen van de corona pandemie aanpakken en oplossen. Samen met elkaar de mouwen opstropen om de leefbaarheid, sociale cohesie, en participatie in de wijk zo goed mogelijk vorm te geven en op te pakken. Met onze adviezen blijven wij aandacht vragen voor die zaken waarvan wij vinden dat zij een plek op de agenda van de raad of College dienen te krijgen.

Wij hopen op en gaan uit van een goede samenwerking met de stedelijke diensten, de gemeenteraad en het College van B&W in het komende jaar.

Namens de gebiedscommissie Kralingen-Crooswijk,

Rens van Overdam,
Technisch Voorzitter gebiedscommissie Kralingen-Crooswijk.

1. De communicatie met en de participatie van de bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers in het gebied bij de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van het gemeentelijk beleid in de gebieden

Nieuw Kralingen

Een werkgroep heeft adviezen voorbereid over het bestemmingsplan, het bomenplan en de welstandsparagraaf van de nieuwe wijk Nieuw Kralingen. Deze zijn opgesteld na en in overleg met vertegenwoordigers van de in de wijk gevestigde bedrijven en Stoom Stichting Nederland. Daarbij zijn aanpassingen voorgesteld om voor deze partijen het functioneren na de bouw van de nieuwe wijk niet onnodig te belemmeren, maar ook om de aantrekkelijkheid voor de toekomstige bewoners te verhogen. Belangrijk punt was dat de Gebiedscommissie meerdere malen heeft aangedrongen op de tijdige aanwezigheid van noodzakelijke voorzieningen in de wijk (zodra de eerste woningen betrokken worden) en met klem heeft aangegeven dat de wijk dient te worden ontsloten met openbaar vervoer.

Kralingen/Oeververbinding/uitbreiding Excelsior

De leefbaarheid in het oostelijk deel van Kralingen-Oost, Struisenburg en De Esch staat onder druk. Die druk dreigt op te lopen door enige grote projecten, zoals de plannen voor een nieuwe oeververbinding, de uitbreiding van Excelsior, de bouw van meer studentenwoningen op de campus Woudestein, de herontwikkeling van Brainpark I en de woningbouwplannen in de zone. De Gebiedscommissie hecht grote waarde aan nauwe samenwerking met alle bewonersorganisatie en andere relevante partijen in deze omgeving om de ontwikkelingen te beïnvloeden in het belang van de bewoners en hun toekomstige leefklimaat. Een actieve rol in het samenbrengen van betrokkenen en afstemming is zeer effectief gebleken voor een succesvolle participatie met breed gedragen uitkomsten. Daarom heeft de Gebiedscommissie onder meer het initiatief 'Kralingen aan de Maas' mogelijk gemaakt en neemt ze deel aan 'Impact', het overlegorgaan van organisaties die betrokken zijn bij de participatie met betrekking tot de nieuwe oeververbinding. Op deze terreinen waren vanuit de Gebiedscommissie actief de werkgroep Kralingen aan de Maas, de werkgroep Oeververbinding en werkgroep 1e Herziening Bestemmingsplan Kralingse Zoom.

Professioneel vuurwerk

Op meerdere locaties in het gebied Kralingen-Crooswijk wordt er buiten de jaarwisseling om regelmatig professioneel vuurwerk afgestoken vooral rondom De Esch. Daarnaast wordt er ook rondom het Kralingse Bos en Plas vuurwerk afgestoken. Met name bewoners uit De Esch ondervinden hier veel overlast van en willen graag dat er een einde wordt gemaakt aan deze onaangekondigde geluidsoverlast wat hun wooncomfort danig aantast. Uit reacties op onze eerder uitgebrachte adviezen blijkt dat de gemeente weinig mogelijkheden heeft om hierop een beleidskader te ontwikkelen en wijst zij voor het vuurwerkbesluit naar het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en voor bescherming van flora en fauna naar de wet natuurbescherming en de Omgevingsdienst Haaglanden. De Gebiedscommissie is voornemens om bij de Parapluzherziening bestemmingsplan evenementen gebruik te maken van haar adviesrecht en aandacht te vragen voor het inperken van professionele vuurwerkshows op plekken waar sprake is van kwetsbare gebieden of ernstige overlast.

Oostplein

Samen met de Gebiedscommissie Centrum heeft Gebiedscommissie Kralingen-Crooswijk in 2020 een ongevraagd advies ingediend met verzoek om het Oostplein opnieuw in te richten.

De Gebiedscommissies Kralingen-Crooswijk en Centrum verzochten het stadsbestuur om het Oostplein toe te voegen aan de zeven locaties die aangepakt gaan worden. Het ongevraagde advies ging in op het verbeteren en veiliger maken van fiets- en voetgangersverbindingen en de verbetering van de verblijfskwaliteit in de stad, ook voor kinderen.

Verder is het belangrijk dat er meer ruimte komt voor waterberging en vergroening in het kader van het klimaatbeleid.

Ook zou de City Lounge (dat woord verwoordt het gevoel dat de binnenstad moet uitstralen) nog verder ontwikkeld moeten worden, door met name het aantrekkelijker maken van de entree. Over de ideeën heeft participatie plaatsgevonden met de bewoners rondom het Oostplein.

De wethouder heeft het ongevraagde advies gedeeltelijk overgenomen en toegezegd dat bij de planvorming van de Groene Long, als een van de zeven stadsprojecten, nadrukkelijk een toekomstige herinrichting van het Oostplein en het gehele tracé tussen de Westblaak en het Oostplein in gedachten te houden en in grote lijnen te schetsen en hierbij de beide Gebiedscommissies terzijnertijd bij te betrekken.

Werkgroepen (voorbereidingswerkgroep) Oud-Crooswijk

In Crooswijk is met de bewonersavond van 18 februari een breder participatietraject opgestart waarbij de focus is verbreed naar heel Crooswijk, zodat er meer kruisbestuiving tussen de wijken kan plaatsvinden. Er zijn werkgroepen met bewoners waaraan ook Gebiedscommissieleden deelnemen en opgestart rondom de thema's "Betaalbaar en prettig wonen", "Schoon & Groen" en "Voorzieningen en Recreatie". In november en december hebben de eerste online gesprekken plaatsgevonden om te kijken met welke ideeën en activiteiten de werkgroepen als eerste mee aan de slag willen gaan en wie daarbij nodig is. Door wijzigingen in de organisatie en samenstelling van de Stuurgroep Crooswijk zal bekeken worden hoe in 2021 de communicatie vanuit de bovenstaande werkgroepen en de stuurgroep op een goede manier vorm te geven.

Kralingse Bos-participatieproces zonering

Het Kralingse Bos en Plas worden door vele doelgroepen op een intensieve manier gebruikt. Dit gebruik en de verschillende doelgroepen maakt dat dit gebruik en de belangen van de diverse doelgroepen af en toe schuren. Hardlopers, sportgroepen, natuurliefhebbers, evenementenbezoekers, hondenbezitters en watersporters er zijn veel verschillende gebruikers. In 2020 is er aanvang gemaakt met een inventarisatie van de belangen van de verschillende doelgroepen om te komen tot een participatieproces waarbij gekeken wordt hoe de verschillende belangen op een goede manier op elkaar kunnen worden afgestemd en wat hiervoor qua aanpassingen in beleid, gebruik en zonering nodig is. De Gebiedscommissie is bij dit participatieproces middels haar werkgroep Kralingse Bos & Plas nauw betrokken.

Werkgroep Programma Alternatieve jaarwisseling

Op verzoek van de gemeenteraad heeft de Gebiedscommissie onderzocht of en op welke wijze er behoefte was aan een alternatief programma voor de jaarwisseling. Er is gekozen voor een vorm waarbij de ideeën van jongeren een belangrijk onderdeel waren van de programmering. Door de coronamaatregelen en de pandemie heeft uitvoering van het programma echter niet kunnen plaatsvinden.

1.a het toepassen van interactieve beleidsvorming bij het opstellen van wijkactieplannen

Crooswijk

Participatie inzet in 2020

Bewonersbijeenkomst 'Wonen in Crooswijk' & opstart nieuwe bewonerswerkgroepen

Met de bewonersavond van 18 februari 2020 is een begin gemaakt met een breder participatietraject over wonen in Crooswijk, nu en in de toekomst. De focus is daarbij verbreed naar heel Crooswijk (dus inclusief Nieuw Crooswijk en Rubroek), zodat ook meer kruisbestuiving tussen de wijken kan ontstaan. De opkomst en betrokkenheid waren er groot. De deelnemers gingen met elkaar in gesprek over wat wonen in Crooswijk prettig maakt, wat behouden moet blijven en wat er moet veranderen. In 2020 is er, ondanks corona, op ingezet om deze betrokkenheid vast te houden en verder te versterken:

- In mei 2020 is de oproep aan bewoners gedaan om te blijven meedenken en zich aan te melden voor een thema-werkgroep (via de (online)gebiedspagina en een uitnodigingskaart huis-aan-huis). Vanwege corona heeft hier drie maanden tussen gezeten. De oproep leverde 28 reacties op. Uit die reacties blijkt dat mensen m.n. belang hechten en betrokken willen zijn bij de volgende drie onderwerpen: Betaalbaar en prettig wonen; Schoon & Groen; Voorzieningen & Recreatie.
- Er zijn daarom werkgroepen opgestart rond deze drie onderwerpen. Ook de Gebiedscommissie is betrokken en afgevaardigd. In juli 2020 is met elke werkgroep een startbijeenkomst gehouden, gericht op kennis maken met elkaar en gezamenlijk richting geven aan de werkgroep.

- In oktober 2020 stond met elke werkgroep een vervolgbijeenkomst gepland: om een activiteitenplanning te maken en te bespreken met welke ideeën of activiteiten de werkgroep als eerste aan de slag wil en wie daarbij nodig is. Vanwege de tweede corona-golf konden we echter niet samen komen en moest worden gezocht naar andere (digitale) werkvormen, om het contact vast te houden en het proces in beweging te houden.
  - Daartoe is eerst, via een uitvraag per mail onder de werkgroep-leden, opgehaald wat zij, in deze tijden van corona, zelf een prettige manier vinden om contact te houden en met welke onderwerpen zij dan als eerste aan de slag willen gaan.
- Op basis van die opbrengst worden met elke werkgroep twee bijeenkomsten georganiseerd:
  - 1) een onlinebijeenkomst (op 24 november en 8 december 2020); en
  - 2) een wijkwandeling/locatiegesprek (in kleine groepjes), in januari/februari 2021.
 Bij elke bijeenkomst is ook expert/projectleider van de gemeente aanwezig, m.b.t. het onderwerp waarmee de werkgroep als eerste aan de slag wil; t.b.v. het uitwisselen van kennis en ideeën en om vandaaruit gezamenlijk te verkennen hoe gemeente en bewoners elkaar kunnen aanvullen.

Officiële opening tentoonstelling ‘Crooswijk in verandering, vijf eeuwen wonen’

De bewonersbijeenkomst van februari is gecombineerd met de officiële opening van de tentoonstelling ‘Crooswijk in verandering, vijf eeuwen wonen’. Met negen panelen is in beeld gebracht hoe de wijk is ontstaan en hoe en waardoor het de afgelopen vijf eeuwen is veranderd.

- Het is een reizende tentoonstelling, voor en door Crooswijkers, met een open einde: op het laatste paneel staan de plannen die er nu zijn, met op de achterkant de mogelijkheid voor bewoners en ondernemers om te vertellen wat zij belangrijk vinden. Het is een vliegwiel om met bewoners in gesprek te gaan en de betrokkenheid te vergroten. Vanwege corona heeft de tentoonstelling helaas nog niet door de wijk kunnen reizen en hebben hierover dus nog geen gesprekken met bewoners kunnen plaatsvinden.
- Als alternatief is dit jaar daarom (in november 2020), met de makers van de tentoonstelling, een filmpje over de tentoonstelling gemaakt (in 2 delen). Deze kan dan vervolgens via social media worden gedeeld, zodat hierover toch het gesprek kan plaatsvinden.

Continuïteit in de communicatie

Voor het jaar 2020 is een opdracht verstrekt aan Beaumont Communicatie, t.b.v. de continuïteit in de communicatie.

- Beaumont is in dat kader betrokken geweest bij de organisatie van de bewonersbijeenkomst van 18 februari, het verzorgen van de terugkoppeling daarvan, de oproep om te blijven meedenken, de content voor de Nieuwsbrief Crooswijk en het opstellen van een contentkalender.
- Daarnaast hebben zij, i.s.m. Stichting De Crooswijker, videoportretten gemaakt van bewoners in Crooswijk, bedoeld om ook andere bewoners te stimuleren en uit te nodigen om in gesprek te gaan over Crooswijk. De serie bestaat uit 8 video's, die één voor één worden gedeeld op social media. In deze video's geven mensen in Crooswijk hun kijk op de wijk.
- Ook hebben zij – op basis van de input van het Programmteam Crooswijk en de opbrengst van de bewonersbijeenkomst – het *Verhaal Oud-Crooswijk 2030* geformuleerd en een bijbehorende praatplaat vormgegeven. Deze praatplaat dient als middel om het gesprek over Crooswijk de komende jaren gaande te houden, inclusief de vraag hoe Crooswijkers hier zelf aan kunnen en willen bijdragen. Om zo met elkaar toe te werken naar de ambities voor Crooswijk in 2030: ‘een wijk waar plek is voor iedereen, waar mensen graag willen wonen, naar elkaar omkijken, zich thuis voelen en écht trots op zijn’. De praatplaat is in de vorm van een nieuwsbrief aan alle bewoners van Oud-Crooswijk toegestuurd in december 2020.

Doorontwikkeling participatiecentrum

Het participatiecentrum (PC) heeft in 2020 een behoorlijke sprong voorwaarts gemaakt. Steeds meer groepen vinden er hun thuis en organiseren er activiteiten voor de wijk. Het is een plek in de wijk die niet meer is weg te denken. Bewoners kunnen er terecht voor uitwerking en realisatie van initiatieven. Partners vinden elkaar makkelijker doordat ze er werken en/of overleggen. Vanzelfsprekend is de coronacrisis ook van invloed geweest op het PC, met een dip in de activiteiten tijdens de lockdown en met een sluiting van het PC in oktober (vanwege de tweede corona-golf). Desondanks is het PC, door de laagdrempelige inloop, in 2020 uitgegroeid tot verbindingcentrum en is er een flinke toename van ontmoeting tussen bewoners, ondernemers en partners uit de wijk.

- Begin 2020 is de financiering over gegaan van de gebiedscommissie naar het gebied. Dit heeft ervoor gezorgd dat er een professionaliseringslag heeft plaats kunnen vinden. Dit heeft vooral voordelen bij het organiseren van de basisvoorzieningen, voor professionals om goed te kunnen werken en om gasten goed te kunnen bedienen
- Er zijn twee bewoners (ambassadeurs) die op vrijwillige basis 2 dagdelen mede zorgen voor het reilen en zeilen in het pand. Zij zijn geheel zelfstandig en nemen een deel van het beheer op zich.
- De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat het dagelijks leven van veel mensen stil kwam te liggen, echter is het PC voor een gedeelte opengebleven. Activiteiten zijn gestopt, maar ontmoetingen hebben wel plaatsgevonden. Mensen hadden behoefte aan een praatje op gepaste afstand.
- Medewerkers van Rotterdam inclusief (mensen met afstand tot de arbeidsmarkt) hebben van het PC hun uitvalsbasis gemaakt en hebben ervoor gezorgd dat er in Crooswijk dagelijks nog zwerfvuil werd opgehaald. Dit heeft tot landelijke aandacht geleid zoals valt te zien in deze link: <https://youtu.be/q2Ds-UumKuo>
- De activiteiten zijn allemaal in juli weer gestart, maar in oktober is het PC gesloten in verband met de nieuwe maatregelen met betrekking tot corona gesloten.
- Partners als het wijkteam en jongerenloket hebben een vaste plek ingenomen om zo dichterbij de cliënten in Crooswijk te kunnen zijn en hulp en diensten te verlenen.
- In de zomer was er een samenwerking met de kunstruimte Crooswijk. Dit heeft geleid tot twee mooie raamschilderingen en gezorgd voor een mooie uitstraling naar buiten.
- Er komen steeds meer aanvragen voor activiteiten en er moet af en toe nee worden verkocht.

Stimuleren en faciliteren van bewonersinitiatieven

Ook in 2020 is hier weer op ingezet. Waar hulp en begeleiding nodig is, wordt die geboden.

- Samen met OpzoomerMee zijn er bijeenkomsten georganiseerd om bewonersinitiatieven onder de aandacht te brengen.
- Op het gebied van Groen is een aantal nieuwe initiatiefnemers opgestaan.
- En ook in Rubroek is er een aantal nieuwe initiatiefnemers; dit is een gebied waar tot voor kort weinig initiatieven vandaan kwamen.
- Rondom het binnenterrein Schut hebben zich verschillende nieuwe bewoners gemeld die zich nu actief inzetten voor een gezellige woonomgeving. Plantenbakken, sleutelbeheer van het binnenterrein en verschillende kinderactiviteiten zijn de eerste resultaten van deze nieuwe vitale kern in Oud-Crooswijk.

Vanwege corona is een aantal initiatieven afgelast of doorgeschoven naar een ander moment. Meer het heeft ook veel creativiteit gebracht. Veel wijkbewoners hebben zich ingezet om ouderen uit hun isolement te halen. Koningsdag en 4 mei herdenkingen zijn deels uitgevoerd op de voorterreinen van ouderenvoorzieningen.

Ook de participatie bij inrichtingsplannen is anders verlopen dan de gebruikelijke inloopavonden. Veel is digitaal gecommuniceerd en er zijn verschillende enquêtes afgenomen. Met beeldbellen hebben we toch nog veel toelichting kunnen geven.

- Zoals rondom de herinrichting van de Rottekades
- En rondom de vergroening van het plein aan de kruising Boerschaplaan / Boermarke.

KRALINGEN

Participatie

De grote ontwikkelingen in het oostelijk deel van Kralingen hebben de bewoners ook in 2020 niet onberoerd gelaten. We denken hierbij aan de keuze voor een nieuwe oeververbinding en het participatietraject wat daarmee van start is gegaan, aan de voorbereidingen om te komen tot de Omgevingsvisie die de gebiedsuitwerking van Alexanderpolder- Zuidplein basis geeft, aan de toekomstige ontwikkeling van Brainpark, waar in 2020 de ambitie voor is vastgelegd, aan de keuze voor een vernieuwbouwvariant van het Excelsior stadion, aan de plannen voor een upgrade van het winkelcentrum in de Esch.

Vanuit de Esch, Kralingen Oost en Struisenburg zijn de bewoners en -organisaties actief bij deze (voorbereidende) trajecten aangehaakt. Het initiatief Kralingen aan de Maas heeft in 2020 een stevige boodschap afgegeven ten aanzien van de noodzaak om de kwaliteit van de leefomgeving in z'n samenhang te bewaken en bij voorkeur extra op in te zetten.

De participatie door en inzet vanuit bewoners is aan wethouder Kathmann toegelicht tijdens de Tour de Wijk. Zij was onder de indruk van het niveau van de participatie, de onderlinge samenwerking en communicatie tussen de bewoners en de organisaties.

Buurtcollectief de Esch heeft het College in 2019 gevraagd een visie voor de wijk de Esch te realiseren. Dit heeft geresulteerd in het (kern) Waardentraject #EchtdeEsch. Bewoners gaan in een aantal zgn. Open ateliers de kernwaarden van de Esch benoemen. Deze kernwaarden worden door bewoners 'meegegeven' in de grote ontwikkelingen en deze participatie is daarmee ook een stap in het realiseren van de Omgevingsvisie.

Het Waardentraject heeft helaas door corona vertraging opgelopen, maar net voor het einde van het jaar is een fotoproject van start gegaan met de vraag aan bewoners om hun mooiste plek op de foto te zetten en te delen. De foto aan het begin van dit hoofdstuk is een van de vele inzendingen.

Bewoners benadrukken het belang van een groene en gezonde leefomgeving. In de Esch ontwikkelt Stichting Groenwaarde groene ideeën en onderhoudt oa de Wijktuin in de Esch. In 2020 is de notitie Kansen voor vergroening in de Esch tot stand gekomen. Dit lijkt een mooie impuls aan een brede wens om te komen tot een groene corridor van het Kralingse Bos naar de Maas.

Bewoners aan de Honingerdijk vergroenen de gevels en plaatsen plantenbakken. Tegelijkertijd wordt om aandacht gevraagd voor de lasten die deze verkeersader veroorzaakt, zoals verkeersnelheid.

In 2020 is op verschillende punten doorgepaktd op de aanpak woonoverlast studenten. Er kwam politieke druk om de wildgroei aan verkamering tegen te gaan. Voor Kralingen West, Oost en Struisenburg werd een zgn. noodstop van kracht. Dit houdt in dat voor een periode van een jaar geen vergunningen kamerverhuur worden afgegeven. Tegelijkertijd wordt een beoordelingskader opgesteld voor nieuwe aanvragen. Andere flankerende maatregelen moeten het verdienmodel voor ontwikkelaars en particulieren minder aantrekkelijk maken. In dit krachtenveld waar veel bewoners persoonlijk te maken krijgen met overlast door studenten zijn vertegenwoordigers van oa bewonersvereniging Lusthofbuurt en bewonersvereniging Jericholaan gesprekspartners die de noodzaak van een aanpak blijven benadrukken en meedenken over oplossingen.

De Seniorenraad ondersteunt ouderen en houdt politiek en beleid bij de les over gevolgen van maatregelen voor deze leeftijdsgroep en is om die reden ook een belangrijke gesprekspartner voor de gebiedscommissie Kralingen Crooswijk. Andere actieve bewoners meldden zich nav geruchten over plannen van Woonstad Rotterdam met de woningen aan de Lecke- Marinus van der Stoep- Gerdesiaweg. Bewoners van Kortekade, Vredenhofweg en Maria Stuartstraat melden zich met zorgen over de leefomgeving en afhandeling van klachten. Een al langer bestaande samenwerking en druk vanuit bewoners om een verbetering van de buitenruimte Kop Voorschoterlaan te doen realiseren is succesvol, nu mede door een toezegging van stichting Droom en Daad de gemeente de cofinanciering heeft toegezegd. Het participatieproces Zonering Kralingse Bos betreft bewoners en bezoekers om te kijken wat er nodig is om de komende jaren te blijven genieten van het bos met respect voor elkaars ruimte.

Mede door participatie en deze actieve inzet van bewoners in 2020 zijn nieuwe zaken geagendeerd, opgepakt of tot resultaat gekomen.

Tijdens de Tour de wijk van wethouder Kathmann en wethouder Bonte zijn bewoners op diverse onderwerpen het gesprek aangegaan en hebben ontwikkelingen vanuit bewoners standpunt kunnen toelichten.

Extra inspanningen van bewoners tijdens lock down

Stichting Super Aktief mobiliseerde vrijwilligers om met de ouderen tijdens de eerste lockdown contact te blijven houden. Er ontstonden initiatieven om medebewoners, soms in samenwerking met ondernemers, te helpen. De Seniorenraad werkte hard ism het welzijnswerk om te voorkomen dat ouderen door de gevolgen van corona en de lockdown zouden vereenzamen of zonder boodschappen kwamen te zitten.

Bewonersinitiatieven

Begin 2020 leek het een jaar als 'als alle anderen' te worden maar corona bracht veel tot (bijna) stilstand. Plannen werden omgevormd, in de ijskast gezet of minimaal uitgevoerd. Onderstaande bewonersinitiatieven geven een goed beeld van de diversiteit van initiatieven:

Het geplande Kinderkamp in de Esch werd een Dagkamp. Schoon de Esch kon haar geplande activiteiten voldoende aanpassen. Helaas kon het theaterstuk "Ik ga op reis", bedoeld om 75 jaar vrijheid te gedenken, niet doorgaan, maar de gps-route rond hetzelfde thema kon wel gelopen worden. In speeltuin Kralingen konden de vele buitenactiviteiten voor en met kinderen gelukkig doorgaan. Het Midzomerfestival moest worden gecancelled, net als de Ronde van Kralingen. Het Holland popfestival, 50 jaar geleden georganiseerd in het Kralingse bos, had een mooie pop-up tentoonstelling, die (binnen corona maatregelen) bezocht kon worden. Ook het Theater in de botanische tuin kon doorgaan, echter niet in de tuin maar wel deels binnen het Huis van de Wijk Vredenoordplein en deels op het plein bij Melanchthon. Er zijn diverse initiatieven aangevraagd en uitgevoerd om eenzame ouderen te helpen. Groenactiviteiten hadden minder last van corona en zijn gerealiseerd. In BlueCity organiseerde een actieve wijkbewoner voor de eerste keer het Tropicana festival. Dit overzicht van bewonersinitiatieven is zeker niet compleet. Complimenten moeten worden uitgedeeld aan alle bewoners die een aanvraag indienden, de uitvoering moesten aanpassen, uitstellen en konden uitvoeren maar vaker de teleurstelling moesten verwerken dat het mooie idee geen uitvoering zou krijgen.

We hopen op een beter 2021.

Samenwerking

Samenwerking met de clusters ten behoeve van uitvoering Wijkagenda en het jaarlijkse Wijk Actie Plan. Samenwerking in een integraal gebiedsteam, wat snel en goed moet schakelen over aanvragen zoals uitbreiding van terrassen en de horeca inzet in de zomerperiode. De contacten met ondernemers van de winkelstraten over bv de 1.5 meter maatregelen. Samenwerking met bewoners over aanpak studenten woon overlast. Participatie is alleen dan succesvol als er sprake is van gelijkwaardige samenwerking. In het hele veld van gewenste ontwikkelingen (Wijkagenda) en met inzet vanuit verschillende partijen komen voorstellen en keuzes tot stand voor maatregelen in het Wijk Actieplan.

Jos van Veen kookt voor bewoners van De Esch

2. Het beschikbaar stellen van middelen voor bewonersinitiatieven en participatie

Budget gebiedscommissie

De gebiedscommissie beschikt over een budget voor participatie, bewonersinitiatieven en representatie. Het budget 2020 bedroeg € 6,5 mln.¹ voor de gezamenlijke gebiedscommissies, wijkraden of wijkcomités. In het jaarlijks verslag legt de gebiedscommissies, wijkraden of wijkcomités verantwoording af over de besteding van het budget, verdeeld naar de uitgaven voor participatie, bewonersinitiatieven en representatie.

Bestuursorgaan	Begroting
Centrum - Gebiedscommissie	348.834
Delfshaven - Gebiedscommissie	455.403
Delfshaven - Middelland	127.881
Delfshaven - Mathenesse	104.384
Noord - Agniesebuurt	68.373
Noord - Provenierswijk	70.362
Noord - Bergpolder	94.913
Noord - Blijdorp	124.322
Noord - Liskwartier	91.846
Noord - Oude Noorden	167.394
Kralingen/Crooswijk- Gebiedscommissie	473.026
Hillegersberg - Schiebroek	420.816
Overschie	224.356
Prins Alexander - Gebiedscommissie	481.816
Prins Alexander - Zevenkamp	150.152
Prins Alexander - Nesselande	133.293
Feijenoord - Kop van Zuid	93.043
Feijenoord - Vreewijk	157.911
Feijenoord - Bloemhof	156.560
Feijenoord - Hillesluis	135.154
Feijenoord - Katendrecht	88.210
Feijenoord - Afrikaanderwijk	101.495
Feijenoord - Feijenoord wijk	92.404
Feijenoord - Noordereiland	66.369
IJsselmonde - Gebiedscommissie	455.996
Charlois - Tarwewijk	136.945
Charlois - Pendrecht	142.431
Charlois - Gebiedscommissie	356.058
Pernis	178.762
Hoogvliet - Gebiedscommissie	367.233
Hoek van Holland	219.153
Rozenburg	241.472
Totaal	6.526.365

¹ Incl. 10%-regeling en budget viering jaarwisseling

Budget gebiedscommissie Kralingen-Crooswijk 2020

KraCro - Gebiedscommissie	Begroting	Realisatie	Saldo
Bewonersinitiatieven	361.274	229.003	132.271
Participatie en representatie	111.753	46.012	65.741
Totaal	473.026	275.015	198.012

Zie de bijlage voor een uitsplitsing van de bewonersinitiatieven

3. Het (on) gevraagd (gekwalificeerd) advies geven aan het gemeentebestuur.

Overzicht adviezen en terugkoppeling

De gebiedscommissies, wijkraden of wijkcomités zijn bevoegd het gemeentebestuur te adviseren. gebiedscommissies, wijkraden of wijkcomités kunnen gevraagd en ongevraagd adviseren. Het college kan gemotiveerd afwijken van een advies van de gebiedscommissie. Het college zorgt voor een onderbouwde en tijdige reactie. In 2015 was het percentage reacties 66%, in 2016 75%, in 2017 68%, 2018 59% en in 2019 93%. Het college streeft ernaar om in 2020 90% van alle adviezen – gevraagd en ongevraagd - gemotiveerd terug te koppelen aan de gebiedscommissies.

Aantal Adviezen		Reacties van of namens het College	Terugkoppeling %
Cluster Stadsontwikkeling	15	9	
Cluster Stadsbeheer	3	2	
Cluster Directie Veiligheid	1	1	
Cluster MO	3	3	
Totaal aantal adviezen	22	15	68%

De voortgang van de doelen uit de wijkagenda

De Wijkagenda Crooswijk

De wijkagenda Crooswijk, de wijkactieplannen en het Plan van Aanpak Oud Crooswijk hangen nauw samen en lopen in elkaar over. Grootste verschil is dat het Plan van Aanpak alleen over Oud Crooswijk gaat en de wijkagenda over heel Crooswijk, dus ook Rubroek en Nieuw Crooswijk. Inmiddels is een aantal maatregelen uit het Plan van Aanpak ook ingezet in Rubroek. Dit mede naar aanleiding van een actie in het WAP om te onderzoeken wat er nodig is in Rubroek.

In de wijkagenda Crooswijk zijn een aantal Erdoelen opgenomen, die hieronder worden doorgenomen aan de hand van de maatregelen uit het Plan van Aanpak en de acties uit het Wijkactieplan.

Agenda doelen	Toelichting	Voortgang
Een betere sociaal economische positie van bewoners is het eerste doel. Om de sociale problematiek in Crooswijk te verbeteren ligt de focus op jeugdigen en volwassenen. De maatregelen die hiertoe zijn vastgelegd in het Plan van Aanpak Oud Crooswijk richten zich waar het kan en nodig is ook op Rubroek en Nieuw-Crooswijk.	Voor jeugdigen is gewerkt aan het verbeteren van de schoolprestaties en het behalen van een schooldiploma (startkwalificatie). Inzet is gepleegd op: vergroten van de ouderbetrokkenheid en talentontwikkeling op het gebied van kunst, cultuur, sport en techniek. Voor volwassenen is ingezet op de toeleiding naar betaald werk en het verbeteren van de dienstverlening aan bewoners met schulden, o.a. door de inzet van de Crooswijkcoach en de gezinscoachen. Rubroek en Nieuw-Crooswijk zijn in de inzet meegenomen.	
Leefbaarder wijk Dit doel richt zich enerzijds op het verbeteren van de veiligheid en afname van jeugdoverlast en anderzijds op verbeteren van de buitenruimte en afname van vervuiling.	De veiligheidsindex verbetert en de jeugdoverlast neemt af. Voor het Generaal van der Heideplein is een speciale aanpak. Op meerdere plekken is de wijk vergroend. Vervuiling van de buitenruimte en naastplaatsingen is een belangrijk aandachtspunt. Hiervoor is inmiddels een werkgroep opgericht met bewoners en leden van de gebiedscommissie. Voor 2021 is een plan gemaakt met extra maatregelen, ook gericht op attitudeverandering van bewoners. In 2021 moet dat de situatie verbeteren.	
Een betere en gevarieerdere woningvoorraad In Nieuw Crooswijk betreft het het afmaken van de herstructurering en in Oud Crooswijk het vervangen van een klein deel van de woningen die slecht zijn. In Rubroek wordt nieuwbouw gepleegd.	In Nieuw Crooswijk wordt de herstructurering afgemaakt. De nieuwbouw op het Wandeloordterrein is in 2020 voltooid en de nieuwbouw in de Rakstraat is opgeleverd. In Rubroek wordt op het Ammanplein volop gebouwd. Oplevering in 2021. In Oud Crooswijk is de nieuwbouw vertraagd. Plannen zijn bijgesteld. De nieuwbouw aan de Boezemstraat start in februari 2021, ook in 2021 start de sloop en nieuwbouw aan de Rubroekstraat. Voor de andere plannen is nog	

	geen definitieve planning maar er wordt wel aan gewerkt. Voor de ontwikkeling van de Tamboerlocatie wordt wel voortgang geboekt, maar is nog geen definitieve planning te geven. De planontwikkeling voor de Van Meekerenstraat en omgeving is gestart en in 2021 wordt ook de participatie hiervoor gestart. Nieuw is de ontwikkeling op het Schuttersveld (vervangen sporthal, mogelijk gezondheidscentrum en woningen), dit wordt serieus onderzocht.	
Meer betrokkenheid van bewoners en ondernemers Doel is dat bewoners en ondernemers zich meer verantwoordelijk voelen voor hun buurt en trots zijn op hun buurt.	Bewoners in Crooswijk maken goed gebruik van de bewonersinitiatieven. De bewonersavond in februari over wonen was heel goed bezocht en van de participatiemogelijkheden wordt goed gebruik gemaakt. Rubroek verbetert, maar blijft een aandachtspunt in de participatie en dit krijgt aandacht. In Nieuw Crooswijk zien we dat ook relatief nieuwe bewoners van de wijk participeren. In de wijkkrant zien we dat een nieuwe groep bewoners uit de hele wijk actief is geworden. Vanuit deze groep zijn ook de mensen gekomen die de tentoonstelling hebben gemaakt en zijn de video's met bewoners over wonen gemaakt. Het participatiecentrum wordt steeds beter gebruikt. Door corona zijn er verder geen bewonersavonden meer geweest. Bijeenkomsten zijn online gehouden en in kleiner gezelschap wandelend.	

De Wijkagenda Kralingen

Doelen Wijkagenda	Toelichting	Voortgang
Kralingen Aantrekkelijker	In het Wijkactieplan 2020 is voortgang geboekt in de gebiedsontwikkeling Excelsior: er is een keuze gemaakt voor vernieuwbouw van het stadion. De bouw van woningen aan het Noordelijk Niertje is van start gegaan en het IP is vastgesteld. De Kop Voorschoterlaan gaat (eindelijk) aangepakt worden en op het Assendelftplein worden school en schoolplein opgeknapt. De Lusthofstraat continueert de status van Bedrijven Investerings Zone (BIZ) Er komt een grote uitbreiding van drijvend groen in Struisenburg (en verder in Rotterdam) en er heeft een eerste bijeenkomst plaatsgevonden van Groen netwerk	
Kralingen Betrokkener	Buurt Bestuurt Struisenburg heeft last gehad van de beperkingen door corona, maar heeft toch een behoorlijk aantal ontmoetingen georganiseerd. Mede door een bijdrage bewonersinitiatieven konden zij koffieochtenden en ontmoeting in Podium aan de Maas houden. Het participatie traject Zonering Kralingse Bos is vooral digitaal van start gegaan (Ons bos) en loopt door tot zomer 2021	
Kralingen evenwichtiger – <i>focus op de Esch</i>	Kralingen Evenwichtiger geeft qua resultaten een verschillend beeld. De inzet op beheercommissies HBD Filtergebouw en opvang Snelfilterweg heeft ertoe geleid dat het draagvlak voor deze beide opvanglocaties goed is. Er is voor beide locaties een convenant met betrokken partijen getekend. Het traject om Kernwaarden voor de wijk te benoemen (#EchtdeEsch) is ondanks de beperkingen ivm corona van start gegaan met een fotoproject (zie foto bij de watertoren met een mooie tekst) De participatie aan de diverse grote ontwikkelingen in de wijk (gebiedsuitwerking A-Z; Mirt-verkenning/oeververbinding; Kralingen aan de Maas) loopt goed in die zin dat bewoners zeer actief betrokken zijn en onderling contact houden. De bedoelde inzet in het sociale domein: oa uitbreiding van de samenwerking in de Wijkschakel en onderzoek naar nieuwe samenwerkingsmogelijkheden hebben door corona vertraging opgelopen. De trainingen Vitale Woongemeenschap zijn deels uitgevoerd	
Kralingen Leefbaarder	Onder deze doelstelling uit de Wijkagenda staan acties vanuit verschillende clusters. Er is gewerkt aan de verbetering keten schulddienstverlening en de herkenbaarheid van het Huis van de Wijk Nieuwe Plantage. Dat opende in 2020 maar heeft al vrij snel corona maatregelen in moeten invoeren Als Huis van de Wijk is het onvoldoende uit de verf kunnen komen. Dat wordt in 2021 weer opgepakt. Er is op enkele concrete punten gewerkt aan verbeteringen ihkv verkeersveiligheid. Na veel gesprekken is bv tot een aanpassing van de oversteek Oudedijk nabij Kortekade besloten.	

	Het Oostplein heeft geen plek gekregen op de lijst van grote stadsprojecten. Gebiedscommissies van Kralingen Crooswijk en van Centrum hebben middels een ongevraagd advies aandacht hiervoor gevraagd. We houden het ook in 2021 warm. Er is geen resultaat behaald op het verminderen van de woonoverlast door studenten. Er zijn ook in 2020 veel bewoners die last hebben gehad van studenten. Wel zijn er processen in gang gezet om overlast en de verkamering te verminderen. Sinds juli 2020 geldt voor Kralingen Oost en West en voor Struisenburg een noodstop: er worden een jaar lang geen kamerverhuurvergunningen meer afgegeven en ondertussen wordt aan uitbreiding van de maatregelen gewerkt. Het verdienmodel moet minder gaan lonen.	
Kralingen Vitaler:	Aan deze doelstelling wordt grotendeels in het sociale domein gewerkt. Dat maakt dat enkele resultaten niet of anders zijn behaald. De analyse op jeugd in de Wijkprogrammering is afgerond, maar het passende aanbod van effectieve interventies heeft vertraging opgelopen. Doorontwikkeling van Langer Thuis maatregelen resulteert in vernieuwing, het Vlechtwerk overleg) wat verder moet worden door ontwikkelt. Onderzoek naar mogelijkheid om van samenwerking tussen de Nieuwe Plantage, Levinas ea een ouderenhub te maken is formeel niet gelukt. Er is wel resultaat geboekt in de verdere samenwerking. Sociaal Vitaal is in Kralingen op twee plekken in uitvoering gegaan: samenwerking tussen Super Aktief en een beweegaanbieder. Ditzelfde gebeurde in Oostmolensteijn	

Bijlage - bewonersinitiatieven Kralingen-Crooswijk

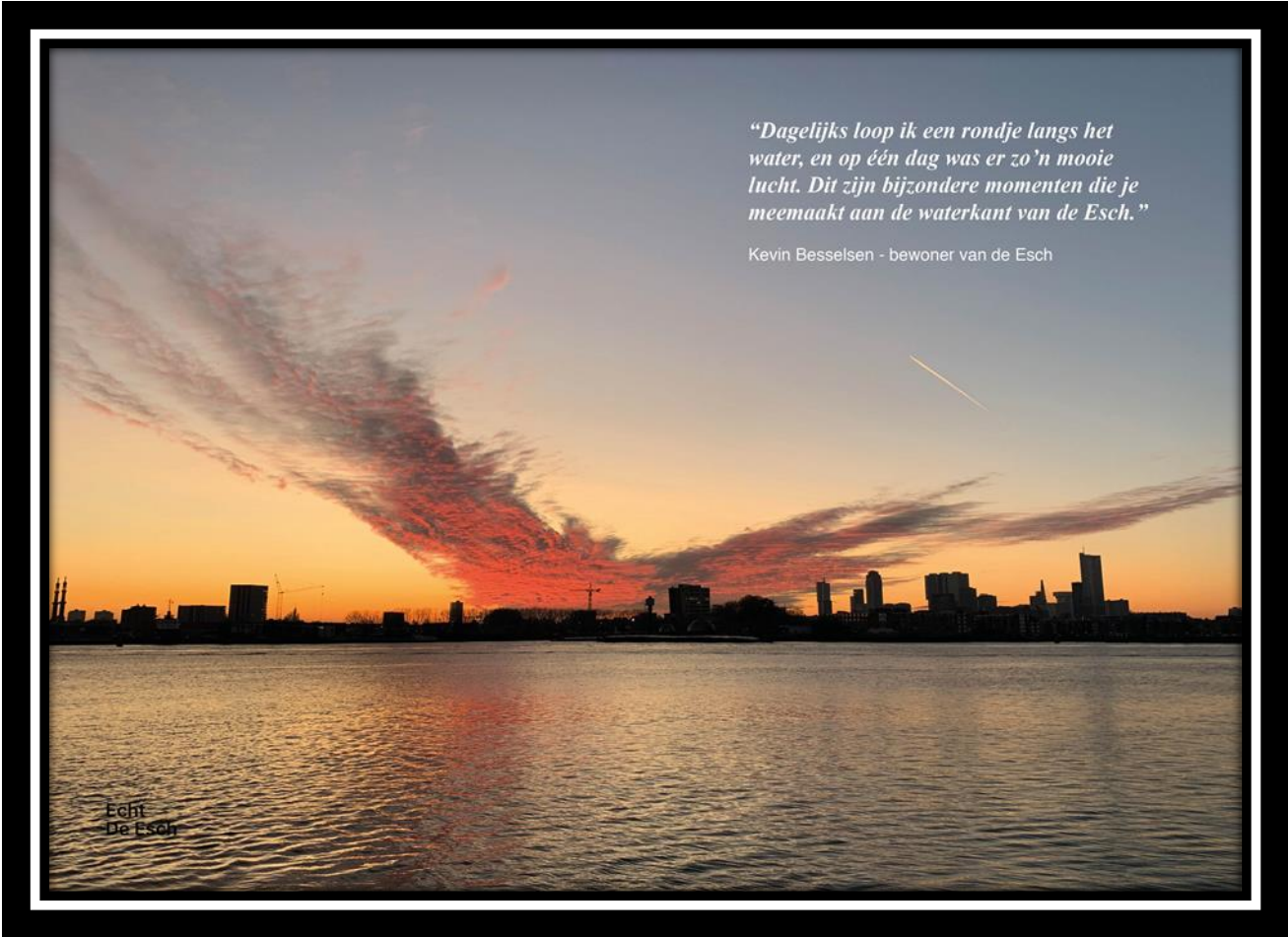

Bewonersinitiatieven	Begroting	Totaal
Begroting	473.026	
19-1577 Excursies creatief met taal		840
19-1659 Koken voor ouderen		960
19-1660 Valentijnsdagviering en vrouwendag		493
19-1759 Bingo / praatmiddag		1.650
19-1808 Ondersteuning en contact ouderen		9.945
19-1809 Wijk tuin De Esch		6.450
19-1810 Schoon de Esch		3.516
19-1811 Groen corridor de Esch		1.000
19-1812 Live optredens in De Esch 2020		6.000
19-1845 Lentefeest		400
20-0004 Crooswijkse kinderjury 2020		9.950
20-0013 Samen voor Ouderen		2.935
20-0027 Ga vereenzaming tegen		5.500
20-0045 Ga vergrijzing tegen		4.500
20-0085 Bevrijdingsfeest oude van dagen		1.612
20-0085, Bevrijdingsfeest oude van dagen, verlaging		-1.612
20-0086 Van Smartlap tot Opera		4.500
20-0086 Van Smartlap tot Opera, verlaging		-4.500
20-0087 Wat gaan we in 2020 doen		9.810
20-0108 Carnaval		420

20-0122 Leuke valentijnavond	616
20-0128 Iftar en Koningsdag Crooswijk	9.950
20-0135 Krokusvakantie in Crooswijk	166
20-0151 Waterfestival aan de Rotte	9.950
20-0168 De Vrouwenclub	2.779
20-0196 Aanleggen Geveltuintjes	800
20-0196 Aanleggen Geveltuintjes, verlaging	-67
20-0215 Organisatie koningsdagviering, verlaging	-4.000
20-0215 Organisatie van de jaarlijkse koningsdagviering	4.000
20-0223 Dodenherdenking	600
20-0223, Dodenherdenking, verlaging	-600
20-0236 Geveltuinen Noordeinde	750
20-0250 Theater in de botanische tuin	2.500
20-0320 kosten vrijwilligersfeest, verlaging	-710
20-0338 Herdenking Crash in Crooswijk EF 357	600
20-0360 Midzomer Festival Kralingen	9.100
20-0360 Midzomer Festival Kralingen, verlaging	-8.422
20-0374 Pop Up Tentoonstelling Holland Pop Festival	10.000
20-0383 Startevenement GPS-route	2.321
20-0383 Startevenement GPS-route , verlaging	-2.321
20-0406 Herdenkingsconcert	940
20-0424 Eten met de Buurt	990
20-0424, Eten met de Buurt, verlaging	-990
20-0428 Reizende tentoonstelling wonen in Crooswijk	998
20-0477 Serve the city	675
20-0477 Serve the city, verlaging	-83
20-0477, Serve the city, verhoging	1
20-0493 Geveltuin Brouwersstraat met gezellige afsluiting	1.050
20-0516 Corona Wens	760
20-0516 Corona Wens, verlaging	-36
20-0529 Vergroening Schutterskwartier	1.260
20-0553 Silent Disco met de burens	990
20-0587 Silent Disco met de burens	1.315
20-0588 Opnieuw beplanten geveltuin	500
20-0608 Sociale Samenhang	1.800
20-0644 Onderhoud binnentuin aan de Albert de Booyhof	600
20-0652 Manspasi (Afschaffing slavernij) 2020 Herdenking	975
20-0660 Silent Disco met de burens	1.208
20-0661 Sociaal Vitaal Zomereditie	850
20-0695 Dagkamp Kinderkamp Bende van Plezier	2.025
20-0756 Zomer in Kralingen	890
20-0766 Eenzaamheid doorbreken bij ouderen	703
20-0768 Zomer in Crooswijk 2020	990
20-0774 Wijkkrant de Crooswijker	4.719
20-0782 Voedselbank Crooswijk	1.395
20-0783 Kunstroute Kralingen-Crooswijk 2020	6.100
20-0787 Vergroenen Honingerdijk 1-57 en Oostzeedijk 10-20	4.979
20-0788 Tropicana Festival	3.800
20-0804 Geveltuin Jan van Loonslaan	999
20-0811 Vergroenen Honingerdijk 1-23 dmv Geveltuinen	926
20-0831 Open dag en burendag 2020	1.177
20-0844 Geveltuin ingang Honingerdijk	246

20-0849 Activiteiten eenzame ouderen		225
20-0870 Silent disco met de Buren Warande		990
20-0874 Halloween feest		750
20-0895 Sociaal en Vitaal		1.000
20-0901 Koken voor ouderen		990
20-0902, December activiteiten		450
20-0905 Bloemschikking in de Bron		1.603
20-0963 Halloweenfeest voor het hele blok		250
20-1007, Geveltuin Vondelweg		980
20-1028, Workshop Levensvragen voor Ouderen		350
20-1051 Jazz in Crooswijk		4.000
20-1172, Kerst balkon verlichting		498
20-1179 Kleedjesmarkt		7.925
20-1192 Nieuwe begin 2021		990
20-1206 Kerstzangavond Nieuw-Crooswijk		1.500
20-1257 Christmas Sparkle		770
20-1258 2e Kinderkerstmarkt (speciale editie)		1.000
20-1259 Sport & Spel - Gezond de winter door		1.000
20-1276 Kerstpakketten ouderen en gezinnen		900
Bewonersplatform DWL		10.500
Bewonersvereniging Kralingen-Oost		7.500
Culd Complex Urban Landscape Design B.V.		14.520
Retour 2018, 18-0986, Struisenburg Historisch		-2.121
Retour 2019, 19-0425 Eetclub Crooswijk		-657
Retour 2019, 19-0700 Schoon de Esch		-750
Stichting Ronde van Kralingen		19.500
Stichting Seniorenraad Kralingen-Crooswijk		9.207
Eindtotaal	473.026	229.003

“Dagelijks loop ik een rondje langs het water, en op één dag was er zo’n mooie lucht. Dit zijn bijzondere momenten die je meemaakt aan de waterkant van de Esch.”

Kevin Besselsen - bewoner van de Esch